

Rhestrau Bwrdeisiaid a Chofrestrau Etholiadol

Mae ein cofrestrau'n cwmpasu ardaloedd Gorllewin Abertawe, Dwyrain Abertawe, Dyffryn Lliw (o 1991 ymlaen) ac ardaloedd Gŵyr. Mae'r gofrestr gynharaf yn y Llyfrgell Astudiaethau Lleol yn dyddio o 1836. Mae'r gyfres o gofrestrau'n anghyflawn tan 1939 ac yn fwy cyflawn ar ôl yr Ail Ryfel Byd, hyd at 2002. Mae'r rhan fwyaf o'n cofrestrau ar gael i bobl eu pori ar y silffoedd agored yn yr ardal Astudiaethau Lleol.

Rhai nodiadau ar ddefnyddio'r cofrestrau

Roedd cael eich cynnwys mewn Cofrestrau Etholiadol neu Restrau Bwrdeisiaid cynnar yn dibynnu ar berchnogaeth eiddo ac roedd menywod wedi'u heithrio'n llwyr tan 1918 (hyd yn oed wedyn roedd yn rhaid iddynt fod dros 30 oed). Yn ffodus, roedd Cofrestrau Etholiadol diweddarach yn llai cyfyngedig. Rhestrod cofrestrau'r bedwaredd ganrif ar bymtheg bleidleiswyr yn ôl cyfenwau yn y wardiau, ond newidiodd cofrestrau o'r oes Edwardaidd i restru pobl yn ôl cyfeiriad yn eu wardiau lleol. Felly, i ddefnyddio'r cofrestrau i ddod o hyd i bobl yn yr ugeinfed ganrif bydd angen cyfeiriad arnoch neu syniad o'r ward neu'r ardal yr oeddent yn byw ynddi o leiaf. Mae cyfrolau diweddarach hefyd yn cynnwys mynegeion stryd. Cofiwch hefyd fod ffiniau bwrdeistrefi wedi newid dros y blynyddoedd.

Roedd Rheoliadau Cynrychiolaeth y Bobl (Cymru a Lloegr) 2002 yn golygu na allai'r cofrestrau etholiadol llawn gael eu cadw gan y Llyfrgell Ganolog mwyach. Mae'r cofrestrau cyfredol a diweddar i'w gweld yn Archifau Gorllewin Morgannwg, sydd hefyd yng Nghanolfan Ddinesig Abertawe. Mae ganddynt hefyd gyfres lawnach o gofrestrau etholiadol hanesyddol ar gyfer holl sir Gorllewin Morgannwg gynt. Mae'r cofrestrau hanesyddol yn yr archifau ar fynediad cae'dig felly bydd angen i chi ofyn i staff am fynediad. Ewch i <https://www.abertawe.gov.uk/article/23236/Ymweld-aq-Archifau-Gorllewin-Morgannwg> i gael rhagor o wybodaeth.

Mae cofrestrau ardal Abertawe rhwng 1839 a 1966 yn Archifau Gorllewin Morgannwg wedi'u digideiddio a gellir eu chwilio yn ôl enw a lleoliad yn Ancestry.com. Mae gan Findmypast.com gronfa ddata chwiliadwy o Gofrestrau Etholiadol Cymru a Lloegr 1832-1932 a ddarperir gan y Llyfrgell Brydeinig. Gall aelodau llyfrgell Abertawe chwilio *Ancestry* a *Findmypast* am ddim drwy ein tanysgrifiadau. Ewch i'n **Hadnoddau Ar-lein** ar ein gwefan am fanylion.

Mae ystyr y codau a ddefnyddir yn y cofrestrau fel a ganlyn:

R Cymhwyster preswyllo
BP Cymhwyster mangreoedd busnes
O Cymhwyster meddiannaeth
HO Cymhwyster trwy swydd y gŵr
NM Pleidleisiwr yn y llynges neu'r fyddin

J Cymwys i wasanaethu fel rheithiwr
SJ Cymwys i wasanaethu fel rheithiwr arbennig
A Pleidleisiwr absennol
BP Cofrestr mangreoedd busnes
CI Cofrestr preswylwyr sifil
SE Cofrestr Gwasanaeth
RR Cofrestr Trethdalwyr

O 1928, gellir dod o hyd i'r codau canlynol:

R Cymhwyster preswylwyr (dyn)
Rw Cymhwyster preswylwyr (menyw)
B Cymhwyster mangreoedd busnes (dyn)
Bw Cymhwyster mangreoedd busnes (menyw)
O Cymhwyster meddiannaeth (dyn)
Ow Cymhwyster meddiannaeth (menyw)
D Cymhwyster trwy swydd y wraig
Dw Cymhwyster trwy swydd y gŵr
NM Pleidleisiwr yn y llynges neu'r fyddin

Rhestrau Bwrdeisiaid a Chofrestrau Etholiadol a ddelir yn Llyfrgell Ganolog Abertawe

1836	ABERTAWA [Rhestru yn nhrefn yr wyddor yn ôl ward]
1845 - 1846	MORGANNWG [Rhestru yn nhrefn yr wyddor yn ôl ward]
1869 - 1871	MORGANNWG [Rhestru yn nhrefn yr wyddor yn ôl ward]
1874	ABERTAWA [Rhestru yn nhrefn yr wyddor yn ôl ward]
1875	ABERTAWA [Rhestru yn nhrefn yr wyddor yn ôl ward]
1878	COFRESTR BWRDEISIAID ABERTAWA - RHESTR O BLEIDLEISWYR SENEDDOL,
1879	COFRESTR BWRDEISIAID ABERTAWA - RHESTR O BLEIDLEISWYR SENEDDOL,
1880	ABERTAWA [Rhestru yn nhrefn yr wyddor yn ôl ward]
1882	ABERTAWA [Rhestru yn nhrefn yr wyddor yn ôl ward]
1884	ABERTAWA [Rhestru yn nhrefn yr wyddor yn ôl ward]
1888 -1889	WARDIAU TREF ABERTAWA A GOGLEDD A DWYRAIN ABERTAWA [Rhestru yn nhrefn yr
1907 -1908	ABERTAWA [Rhestru yn ôl cyfeiriad yn y wardiau]
1908 -1909	ABERTAWA
1909 -1910	ABERTAWA
1910 -1911	ABERTAWA
1911-1912	ABERTAWA
1912 -1913	ABERTAWA
1913 -1914	ABERTAWA
1914 -1915	ABERTAWA
1919	ABERTAWA [Cyfrol wedi'i difrodi a'i storio yn y llawr isaf. Gofynnwch i staff os oes angen
1921	ANGHYFLAWN - GORLLEWIN ABERTAWA YN BENNAF
1925	GŴYR YN UNIG
1926	DWYRAIN A GORLLEWIN ABERTAWA
1936	DWYRAIN A GORLLEWIN ABERTAWA (DIM WARD FFYNONE) [Mae gan rai wardiau restr
1938	DWYRAIN A GORLLEWIN ABERTAWA [Mae gan wardiau restr mynegai strydoedd ar
1939	DWYRAIN A GORLLEWIN ABERTAWA A GŴYR [Mae gan wardiau restr mynegai strydoedd
1945	COFRESTR PRESWYLLWYR SIFIL (ABERTAWA) [Mynegai strydoedd cyfunol]
1946	COFRESTR PRESWYLLWYR SIFIL (GŴYR)
1946	COFRESTR ETHOLIADOL DWYRAIN A GORLLEWIN ABERTAWA A GŴYR
1948 - 2002	COFRESTR ETHOLIADOL DWYRAIN A GORLLEWIN ABERTAWA A GŴYR
1991-1993	DYFFRYN LLIW (Rhan) [Cyfrolau rhannol sy'n cwmpasu ardaloedd fel Pontarddulais,
1994-1996	DYFFRYN LLIW (Yn gyflawn)

Cyfeiriaduron Masnach Cymru ac Abertawe

Cyhoeddwyd cyfeiriaduron masnach lleol a masnachol o ddiwedd y 18fed ganrif. Mae'r cynharaf a ddelir yn y Llyfrgell Astudiaethau Lleol yn dyddio o 1816. Maent yn amrywio o ran cynnwys - mae rhai rhestrau'n cynnwys pobl broffesiynol a masnachwyr yn unig, mae eraill yn cynnwys preswylwyr preifat ac mae rhai'n cynnwys mynegai strydoedd. Gellir dod o hyd i ragor o fanylion cyhoeddi am deitlau unigol yn y rhestr hon drwy fynd i'n catalog ar-lein. Mae'r rhan fwyaf o'r eitemau hyn ar gael ar y silffoedd agored i'w pori yn y Llyfrgell Astudiaethau Lleol er bod rhai cyfeiriaduron diweddarach Kelly ar gyfer de Cymru yn cael eu storio yn ein cypyrddau gwydr. Gofynnwch i staff am fynediad.

Benthycwyd llawer o gyfeiriaduron masnach y llyfrgell er mwyn eu digideiddio fel rhan o fenter gydweithredol i brosiect a ariannwyd gan y loteri, *Historical Directories of England & Wales*, a drefnwyd gan Brifysgol Caerlŷr. Gellir chwilio am y rhain yn hawdd ar-lein yn:

specialcollections.le.ac.uk/digital/collection/p16445coll4

Gellir eu chwilio hefyd yng nghasgliad [Ancestry.com](https://www.ancestry.com) - *UK, City and County Directories, 1766 - 1946*. Gall aelodau llyfrgell Abertawe chwilio *Ancestry* am ddim drwy ein tanysgrifiad. Gweler ein **Hadnoddau Ar-lein** ar ein gwefan am fanylion.

Mae gennym hefyd gasgliad o gyfeiriaduron masnach a cyfeiriaduron ffôn ar gyfer ardal Abertawe am y cyfnod ar ôl 1970. Ewch i gatalog y llyfrgell ar-lein neu gofynnwch i staff am ragor o fanylion.

Cyfeiriaduron Masnach a ddelir yn Llyfrgell Ganolog Abertawe (Hyd at 1970)

Allwedd - Ychwanegol: E = Yn cynnwys Mynegai Enwau S = Yn cynnwys Mynegai Strydoedd

Dyddiad	Cvhoeddwr	Yr Ardal a Gwmpesir	Yn
1816	MATTHEWS	ABERTAW	E
1830	MATTHEWS	ABERTAW	
1840	ROBSON	LLUNDAIN, SIROEDD Y GORLLEWIN, DE	
1844	PIGOT'S	CYMRU A LLOEGR	
1848	HUNT	BRYSTE, CASNEWYDD, TREFI CYMRU	
1849	HUNT	CAERLOYW, BRYSTE, TREFI CYMRU	
1850	HUNT	BRYSTE A THREFI CYMRU	
1850	WHITE'S	DYFNAIN	E
1852	SCAMMELL'S	BRYSTE A DE CYMRU	E
1854	PEARSE	ABERTAW	E
1856	PEARSE	ABERTAW	E
1858 - 59	SLATER'S	SWYDD GAERLOYW, SIR FYNWY, GOGLEDD A	
1863	WAKEFORD	CAERDYDD, LLANDAF, TREGANNA, TRELÁI,	
1866	SWYDDFA'R POST	SIR FORGANNWG	E
tua 1867	SLATER'S	DE CYMRU	
1869	PEARSE & BROWN	ABERTAW	E
1871	KELLY'S / SWYDDFA'R	SIR FYNWY	

1873 - 74	BUTCHER	ABERTAWE	E
1875	WORRALL	DE CYMRU	
1875 - 76	BUTCHER	ABERTAWE A CHASTELL-NEDD	
1875 - 76	BUTCHER	CAERDYDD. CASNEWYDD. PONTYPRIDD	S
1881 - 82	BUTCHER	ABERTAWE	S
1883	WILLIAM & WRIGHT	ABERTAWE	S
1884	KELLY'S	DE CYMRU	S
1884	WILSON	CYMRU	
1885	WILSON	CYMRU	
1887	<i>CAMBRIA DAILY LEADER</i>	ABERTAWE	S
1889 - 90	WRIGHT	ABERTAWE A LLANELLI	S
1891	KELLY'S	SIR FYNWY A DE CYMRU	S
1895	KELLY'S	DE CYMRU	S
1895	SLATER'S	CANOLBARTH A GOGLEDD CYMRU	E
1895 - 6	<i>TELEGRAPH</i>	SIR BENFRO	
1899	WRIGHT	ABERTAWE	S
1899	<i>TOWN & COUNTRY</i>	CAERDYDD A'R RHANBARTH	
1899	BENNETT	DE CYMRU	
1900	<i>SOUTH WALES DAILY</i>	ABERTAWE	S
1900	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1900	BENNETT	DE CYMRU	
1901	BENNETT	SIROEDD Y GORLLEWIN A CHYMRU	
1901	KELLY'S	SIR FYNWY A DE CYMRU	E
1903	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1904 - 05	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1904 - 05	WRIGHT	ABERTAWE	S
1905 - 06	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1906	KELLY'S	SIR FYNWY A DE CYMRU	E
1906	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1906 - 07	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1907 - 08	PURRIER'S	ABERTAWE	S
1908 - 09	PURRIER'S	ABERTAWE	S
1909	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1910 - 11	PURRIER'S	ABERTAWE	S
1911 - 12	PURRIER'S	ABERTAWE	
1914	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1914	KELLY'S	SIR FYNWY A DE CYMRU	E
1915	BENNETT	CYMRU	

1918	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1919 - 20	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1920	KELLY'S	SIR FYNWY A DE CYMRU	E
1922	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1922-23	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1923	KELLY'S	SIR FYNWY A DE CYMRU	E
1923	<i>COPE</i>	SIR FYNWY A DE CYMRU	
1923 - 24	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1924 - 25	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1926	KELLY'S	DE CYMRU	E
1926 - 27	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1927	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1927 - 28	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1928	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1928 - 29	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1929	CHAMBER OF TRADE	ABERTAWE	S
1929	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1929 - 30	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1930 - 31	CHAMBER OF TRADE	ABERTAWE	S
1930 - 31	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE A'R RHANBARTH	
1931	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1932	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	
1937	KELLY'S	SWYDD HENFFORDD A SWYDD AMWYTHIG	E
1937	KELLY'S	SIR FYNWY	E
1937	<i>WESTERN MAIL</i>	CAERDYDD	S
1937	JOHN'S	CASNEWYDD	S
1938	CHAMBER OF TRADE	ABERTAWE	S
1939	KELLY'S	BAE COLWYN	S
1939	KELLY'S	LLANDUDNO A CHOLWYN	S
1948	<i>INDUSTRIAL ASSOCIATION</i>	CYMRU A SIR FYNWY	
1949	KELLY'S	CAERDYDD	S
1950	<i>THOMAS & PRYER</i>	ABERTAWE	S
1950	KELLY'S	CASNEWYDD	S
1952	KELLY'S	CAERDYDD	S
1952	PRYER	DE A GORLLEWIN CYMRU	
1952	<i>INDUSTRIAL ASSOCIATION</i>	CYMRU A SIR FYNWY	
1953	KELLY'S	CASNEWYDD	S
1953 - 54	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE, CAERDYDD, CASNEWYDD	

1953 - 54	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	GOGLEDD A DE CYMRU	
1953 - 54	PRYER	CANOLBARTH LLOEGR. SWYDD	
1954 - 55	<i>COUNTIES PUBLISHING</i>	DE CYMRU	
1955	KELLY'S	CAERDYDD	S
1955	KELLY'S	CASNEWYDD	S
1955	PRYER	CANOLBARTH LLOEGR. SWYDD	
1955 - 56	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE. CAERDYDD. CASNEWYDD	
1955 - 56	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	GOGLEDD A DE CYMRU	
1956	<i>INDUSTRIAL ASSOCIATION</i>	CYMRU A SIR FYNWY	
1956 - 57	<i>COUNTIES PUBLISHING</i>	DE CYMRU	
1957 - 58	<i>COUNTIES PUBLISHING</i>	DE CYMRU	
1958	KELLY'S	CAERDYDD	S
1960	KELLY'S	CASNEWYDD	S
1960	<i>INDUSTRIAL ASSOCIATION</i>	CYMRU A SIR FYNWY	
1961	KELLY'S	CAERDYDD	S
1961	CHAMBERS	DE CYMRU. SIR FYNWY A BRYSTE	
1961 - 62	<i>COUNTIES PUBLISHING</i>	DE CYMRU A CHANOLBARTH LLOEGR	
1961 - 62	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	GOGLEDD A DE CYMRU	
1962	CHAMBERS	DE CYMRU. SIR FYNWY A BRYSTE	
1963 - 64	<i>COUNTIES PUBLISHING</i>	DE CYMRU A CHANOLBARTH LLOEGR	
1963 - 64	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE. CAERDYDD. CASNEWYDD	
1964	KELLY'S	CAERDYDD	S
1964	CHAMBERS	DE CYMRU A DE ORLLEWIN LLOEGR	
1965	CHAMBERS	DE CYMRU A DE ORLLEWIN LLOEGR	
1966	KELLY'S	CASNEWYDD	S
1966	CHAMBERS	DE CYMRU A DE ORLLEWIN LLOEGR	
1967	KELLY'S	CASNEWYDD	S
1967	CHAMBERS	DE CYMRU A DE ORLLEWIN LLOEGR	
1967	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	GOGLEDD A DE CYMRU	
1968	CHAMBERS	DE CYMRU A DE ORLLEWIN LLOEGR	
1968	<i>DEVELOPMENT</i>	CYMRU	
1969 - 70	<i>TOWN & COUNTRY</i>	ABERTAWE. CAERDYDD. CASNEWYDD	
1970	KELLY'S	CAERDYDD	S
1970	KELLY'S	CASNEWYDD	S
1970	CHAMBERS	DE CYMRU A DE ORLLEWIN LLOEGR	
1970 - 71	<i>TRADES DIRECTORIES</i>	CYMRU	

Os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach, ffoniwch Linell y Llyfrgelloedd ar Abertawe (01792) 637503 neu e-bostiwch llinellyfrgelloedd@abertawe.gov.uk .